

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Scrúdú Deiridh na Sraithe Sóisearaí 2022

Staidéar Gnó

Comhleibhéal

Dé Luain 13 Meitheamh

Tráthnóna 1:30 - 3:30

270 marc

Scrúduimhir

--	--	--	--	--

Lá agus Mí do Bhreithe

--	--	--	--

Mar shampla, cuirtear
3 Feabhra isteach mar 0302

Stampa an Ionaid

--

Ceist	Scr.	Scr. Comh.
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		

Don Scrúdaitheoir	
Iomlán	
Bónas	
Móriom.	
Grád	

Don Scrúdaitheoir Comhairleach	
Iomlán	
Bónas	
Móriom.	
Grád	

Treoracha

Tá **dhá** roinn sa scrúdpháipéar seo.

Roinn A 15 Cheist 90 marc

Roinn B 3 Cheist 180 marc

Freagair gach ceist.

Ní mór do fhreagraí a scríobh le peann gorm nó le peann dubh. Níl cead peann luaidhe a úsáid ach amháin i gcomhair na ngraf.

Scríobh do fhreagraí sna spásanna atá curtha ar fáil sa leabhrán seo.

Tá spás breise curtha ar fáil ag deireadh an leabhráin scrúdaithe. Lipéadaigh gach píosa breise oibre go soiléir le huimhir na ceiste agus leis an gcuid den cheist.

Is ceadmhach áireamhain a úsáid.

Scríobh déanamh agus múnla d'áireamhain anseo:

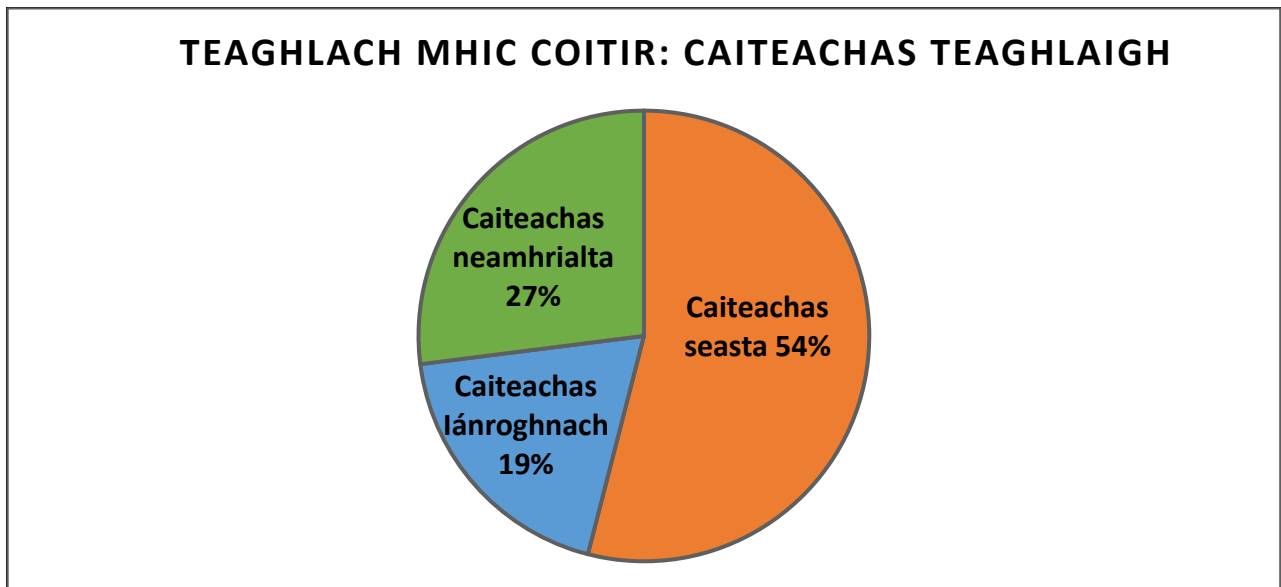

Freagair gach ceist.

Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

Ceist 1

Taispeántar sa ghraf thíos caiteachas teaghlaigh Mhic Coitir:

- (i) Cén cineál caiteachais ar ar caitheadh an céatadán ab airde den chaiteachas iomlán i dteaghlach Mhic Coitir?

- (ii) Tabhair sampla **amháin** de gach cineál caiteachais thíos.

Caiteachas seasta:
Caiteachas neamhrialta:
Caiteachas lánroghnach:

Ceist 2

Líon isteach na focail atá ar iarraidh thíos.

1. _____	2. _____
LLDB	
3. _____	4. Bagairtí

Ceist 3

Bain úsáid as an eolas atá tugtha sa sliocht as sonrasc thíos chun na trí spás bhána a líonadh.

	€
Iomlán (gan CBL san áireamh)	30,000
Lascaine thrádála (10%)	3,000
Fo-iomlán	
CBL (23%)	
Iomlán (CBL san áireamh)	

Ceist 4

Luaigh **dhá** bhuntáiste d'Éirinn as a bheith ina ball den Aontas Eorpach.

1.
2.

Ceist 5

Sampla d'fhiontar sóisialta is ea Béilí ar Rothaí.

LÍONRA
NÁISIÚNTA
BÉILÍ ar
ROTHAÍ

Pléigh **dhá** ról a bhíonn ag fiontar sóisialta sa tsochaí.

1.
2.

Ceist 6

Comhardaigh an cuntas bainc seo a leanas agus tabhair anuas an t-iarmhéid ag deireadh na míosa.

Dochar			Cuntas Bainc			Sochar		
Dáta	Sonraí	Iomlán	Dáta	Sonraí	Iomlán	Dáta	Sonraí	Iomlán
2021		€	2021		€			
DF 1	Iarmhéid t/a	550	DF 10	Pá	300			
12	Díolacháin airgid	340	20	Ceannacháin airgid	200			

Ceist 7

Nuair a bhíonn rátaí úis ard spreagtar coigilt, agus nuair a bhíonn rátaí úis íseal spreagtar iasachtaíocht.

(i) Cad is ús ann?

(ii) Tabhair breac-chuntas ar chúis **amháin** a spreagtar iasachtaíocht nuair a bhíonn na rátaí úis íseal.

Ceist 8

(i) Sainaithin **dhá** thairbhe don Gheilleagar áitiúil a bhaineann le bheith ag siopadóireacht go háitiúil.

1.
2.

(ii) Tabhair cúis **amháin** a bhféadfadh tomhaltóir rogha a dhéanamh **gan** dul ag siopadóireacht go háitiúil.

Ceist 9

Ar an 31 Márta 2022, rinne Marian Nowak, úinéir Cosmaidí Cóisire Teo., €5,200 de dhíolacháin airgid a thaisceadh. Ní raibh aon CBL ar na díolacháin sin. Breac na hidirbhearta sin sna cuntais mórleabhair chuí atá thíos:

Dochar			Cuntas Díolachán		Sochar
Dáta	Sonraí	Iomlán (€)	Dáta	Sonraí	Iomlán (€)

Dochar			Cuntas Bainc/Airgid		Sochar
Dáta	Sonraí	Iomlán (€)	Dáta	Sonraí	Iomlán (€)

Ceist 10

Léigh na gearáin seo a leanas ó thomhaltóirí agus ansin lean na treoracha thíos:

	Gearán
A	Níor laghdaigh mo bhanc a rátaí iasachta de réir rialacháin AE
B	Táim ag fanacht ceithre seachtaine ar an gcuideachta leictreachais mo theach a nascadh leis an soláthar príomhlíonra
C	Déanann mo chuideachta fóin póca breis airgid a ghearradh orm gach mí

Cuir A, B agus C sa bhosca ceart thíos chun na gearáin thuas a mheaitseáil leis an eagraíocht ar chóir don tomhaltóir dul i dteagmháil léi.

An tOmbudsman um Sheirbhísí Airgeadais	An Coimisiún um Rialáil Cumarsáide	An Coimisiún um Rialáil Fuinnimh

Ceist 11

Tá méadú ó €33.50 go €41.00 in aghaidh an tona tagtha ar Cháin Charbóin. Tá an rialtas ag súil le €108 milliún breise in ioncam a bhailiú in 2022 de bharr an mhéadaithe sin.

(i) Cad é an tairbhe shóisialta a bhaineann muintir na hÉireann as an méadú ar cháin charbóin?

(ii) Sainaithin iad siúd a mbeidh tionchar diúltach ag an méadú sin ar cháin charbóin orthu.

--

Ceist 12

Cuir na doiciméid ghnó seo a leanas san ord ceart: (Tá dhá cheann acu déanta cheana féin.)

Ordú, Íocaíocht, Litir Fiosrúcháin, Sonrasc

1.	Litir Fiosrúcháin
↓	
2.	
↓	
3.	
↓	
4.	Íocaíocht

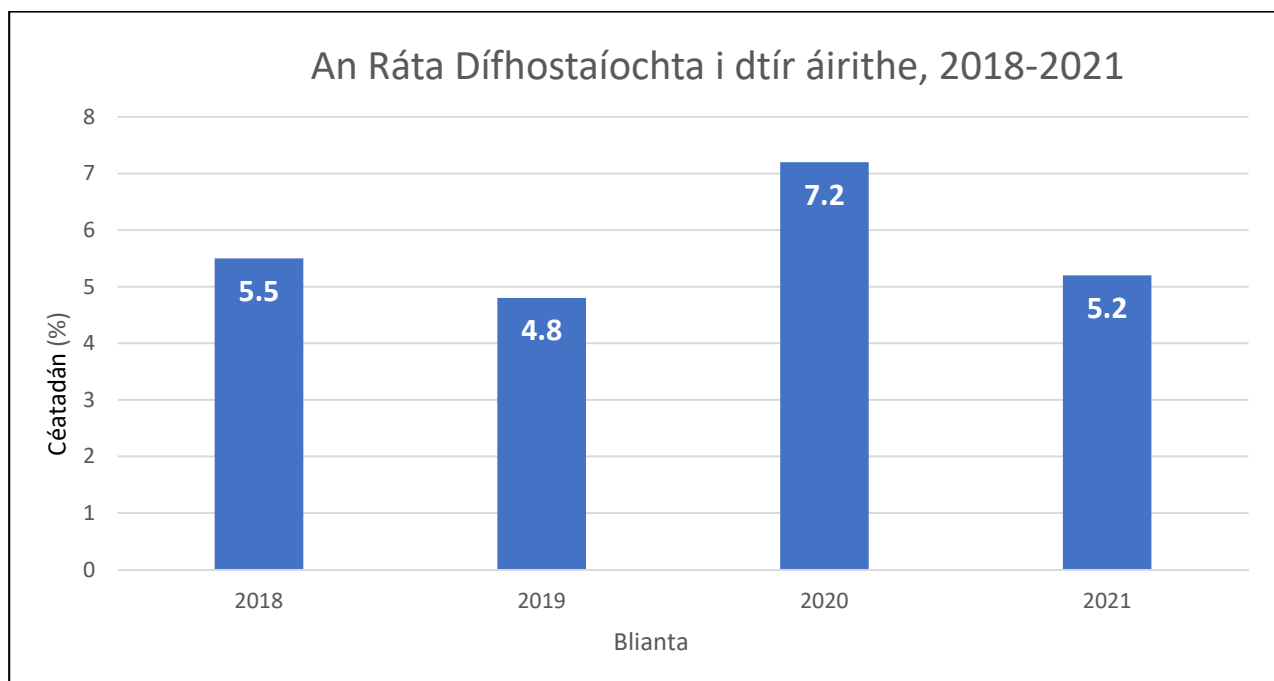
Ceist 13

Críochnaigh an sliocht seo a leanas as buiséad teaghlaigh Uí Dhubhláin i gcomhair trí mhí.

Míonna	Iúil	Lúnasa	Meán Fómhair	Iomlán
Airgead glan	150	(300)	(150)	(300)
Airgead tosaigh	210	360		210
Airgead deiridh		60		

Obair

Ceist 14

Bunaithe ar an ngraf thuas, taispeáin cé acu fíor nó bréagach atá gach ceann de na ráitis seo a leanas. Cuir tic (✓) sa bhosca ceart.

Ráiteas	Fíor	Bréagach
Ba é an ráta ba ghaire don lánfhostaíocht an ráta dífhostaíochta in 2019.		
In 2020, bhí laghdú ar an ráta dífhostaíochta ón mbliain roimhe sin.		
Bhí treocht dhearfach sa ráta dífhostaíochta do 2021 i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin.		

Ceist 15

An tseantír: Bí réidh d'aosú na hÉireann

curtha in oiriúint ó *The Irish Times*

- (i) Ainmnigh roinn rialtais a mbeidh tionchar uirthi ag daonra na hÉireann a bheith níos sine.

--

- (ii) Mínigh **dhá** shlí a méadófar caiteachas an rialtais mar gheall ar an athrú sin ar an bpróifíl aoise.

1.
2.

Freagair gach ceist.

Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

Ceist 16

- (a) Tá Ó Leocháin Teo., miondíoltóir mór faisin, tar éis a chuid siopaí a dhúnadh le déanaí agus a ghnó iomlán a aistriú ar líne, rud a d'fhág fostaithe gan phost ná pacáistí iomarcaíochta. Is mar gheall air sin atá aighneas caidrimh thionsclaíoch achrannach ar siúl idir an gnólacht agus a iarfhostaithe.

Caidreamh
Tionsclaíoch

- (i) Mínigh an téarma caidreamh tionsclaíoch.

- (ii) Agus do chuid eolais faoi chaidreamh tionsclaíoch á úsáid agat, cuir tic (✓) sa bhosca chun na habairtí seo a leanas a mheaitseáil leis na téarmaí cearta.

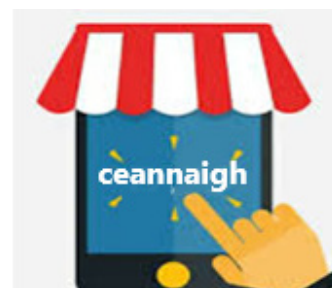
	Ionadaí Ceardchumann	An Chúirt Oibreachais	Ceardchumann
Eagraíocht a dhéanann ionadaíocht d'oibrithe agus a chosnaíonn na cearta atá acu			
Fostaí atá roghnaithe ag oibrithe chun ionadaíocht a dhéanamh dóibh in idirphlé leis an bhfostóir			
Déanann sí aighnis a iniúchadh agus réiteach a mholadh i bpróiseas ar a dtugtar eadráin			

- (iii) Má theipeann ar an gcaidreamh tionsclaíoch idir an fostóir agus an fostaí, féadfaidh fostaithe dul i mbun gníomhaíocht thionsclaíoch. Mínigh **dhá** chineál gníomhaíochta tionsclaíche a bhféadfadh fostaithe dul ina bun.

1.
2.

- (b) Cé go bhfuil a chuid siopaí go léir dúnta ag Ó Leocháin Teo., bíonn earraí á ndíol acu i gcónaí ar líne.

- (i) Pléigh **dhá** chostas a laghdaíodh de bharr gur aistrigh Ó Leocháin Teo. a ngnó iomlán ar líne amháin.

1.
2.

(ii) D'fhéadfadh méadú ar an siopadóireacht ar líne an tobcheannach a laghdú.

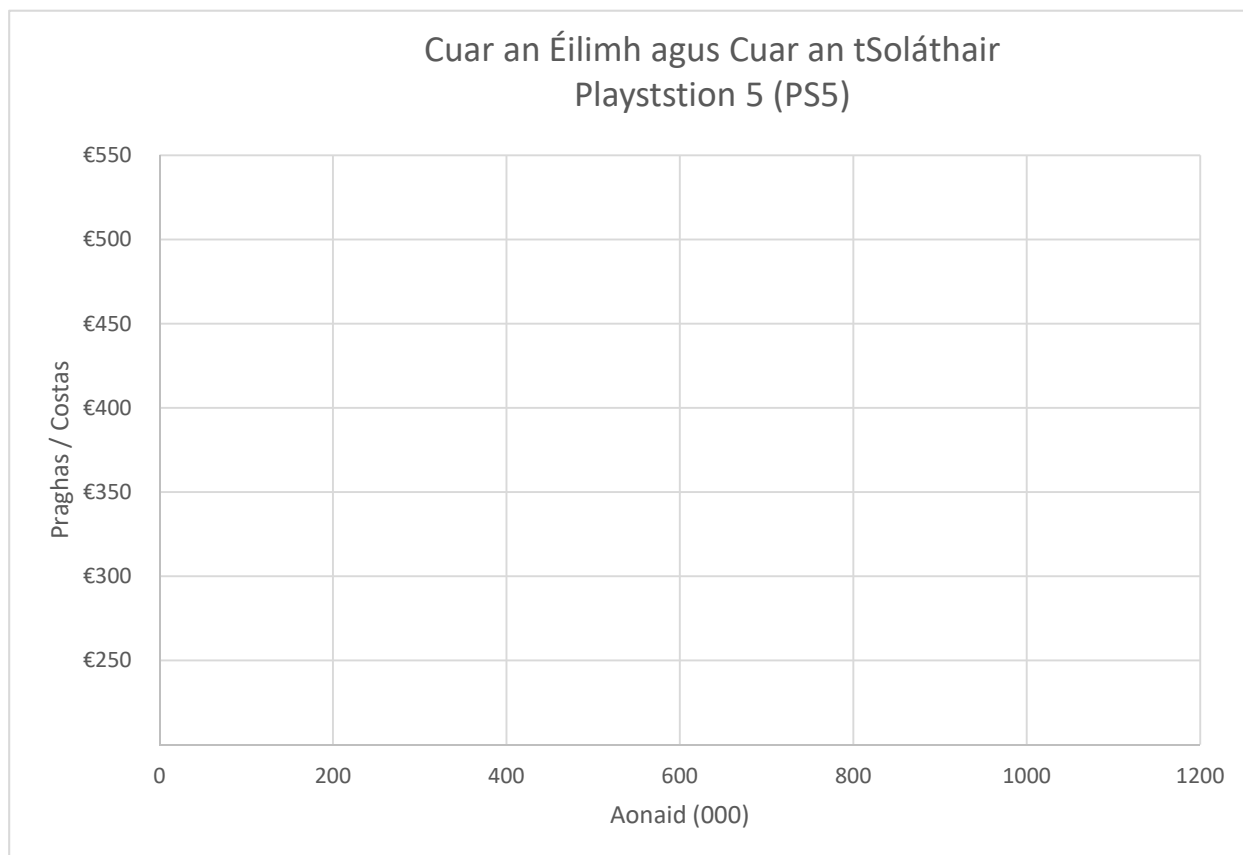
Mínigh an téarma tobcheannach.

(iii) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** mhodh a úsáideann gnólachtaí lena gcuid custaiméirí a spreagadh chun tobcheannach a dhéanamh agus iad ag siopadóireacht sa siopa.

1.
2.

- (c) D'éirigh le Sam, iarfhosai de chuid Uí Leocháin Teo., post a fháil mar cheannaitheoir earraí leictreachais lena n-athdhíol do mhiondíoltóir earraí leictreachais. Mar cheannaitheoir stoic lena athdhíol, is gá dóibh an t-éileamh ar tháirgí éagsúla a thuar chun a chinntiú go bhfuil an líon ceart earraí sa siopa chun freastal ar éileamh tomhaltóirí.
- (i) Agus an t-eolas sa tábla thíos á úsáid agat, tarraing cuar an éilimh agus cuar an tsoláthair i gcás Playstation 5 (PS5).

Praghas	An Méid a larradh (000 aonad)	An Méid a Soláthraíodh (000 aonad)
€300	1,000	200
€350	800	400
€400	600	600
€450	400	800
€500	200	1,000

- (ii) Úsáid do léaráid chun an praghas cothromaíochta agus an chainníocht chothromaíochta a shainaithint.

Scríobh do chuid freagraí sa tábla thíos.

Praghas cothromaíochta an PS5	
Cainníocht chothromaíochta an PS5	

- (iii) Is tosca iad an praghas ar earraí ionaid agus ar earraí comhlántacha a mbíonn tionchar acu ar leibhéal an éilimh ar tháirge.

Cuir tic (✓) sa bhosca ceart chun a chur in iúl cé acu atá na hearraí seo a leanas ina n-earraí ionaid nó ina n-earraí comhlántacha i dtaca leis an PS5 de.

	Earra ionaid	Earra comhlántach
Xbox		
Rialtán PS5		
Gléas cinn		
Cathaoir chluichíochta		

- (iv) Nuair a leanann an t-éileamh ar tháirge de bheith ard d'ainneoin an soláthar a bheith teoranta, is minic a théann tomhaltóirí i muintinn an mhargaidh dhuibh, ar a dtugtar an scáthgheilleagar freisin.

Cuir tic (✓) sa bhosca ceart chun a thaispeáint cé acu atá na ráitis seo a leanas fíor nó bréagach.

Ráiteas	Fíor	Bréagach
Tá sé mídhleathach a bheith páirteach sa mhargadh dubh		
Téann an margadh dubh chun tairbhe do ghnólachtaí in Éirinn		

Ceist 17

Tógadh an comhardú trialach seo a leanas as leabhair Uí Chadáin Teo. an 31/12/2021, deireadh na bliana airgeadais acu. 400,000 gnáthscair ar luach €1 an ceann is ea an scairchaipiteal údaraithe.

Comhardú Trialach Uí Chadáin Teo. ar an 31/12/2021

	Dochar	Sochar
	€	€
Díolacháin airgid		270,000
Ceannacháin airgid	165,000	
Carraeireacht isteach	1,000	
Stoc 01/01/2021	6,000	
Teileafón agus leathanbhanda	2,500	
Solas agus teas	11,500	
Cíos	16,000	
Pá	43,500	
Caiteachais mhargaíochta	8,800	
Díbhinní a íocadh	10,000	
Foirgnimh	220,000	
Trealamh	40,000	
Airgead ar láimh	5,700	
Féichiúnaithe	12,000	
Creidiúnaithe		9,000
Rótharraingt bhainc		5,000
Scairchaipiteal eisithe		160,000
Comhardú brabúis agus caillteanais 01/01/2021		17,000
Iasacht naoi mbliana	_____	<u>81,000</u>
	<u>542,000</u>	<u>542,000</u>

Soláthraíodh an t-eolas breise seo a leanas ar an 31/12/2021:

- Stoc 31/12/2021, €5,000
- Trealamh le dímhéas de 20%

Obair dímhéas (más gá):

(b) Críochnaigh an Ráiteas maidir le Staid Airgeadais Uí Chadáin Teo. ar 31/12/2021.

[illegible]

(c) Tá sé beartaithe ag Ó Cadáin Teo. grianphainéil a shuiteáil.

- (i) Tabhair breac-chuntas ar an mbuntáiste comhshaoil a bhaineann le grianphainéil a bheith á n-úsáid ag Ó Cadáin Teo. chun leictreachas a ghiniúint dá ngnólacht.

- (ii) Tá Ó Cadáin Teo. ag déanamh iarratais ar dheontas ó Údarás Fuinnimh Inmharthana na hÉireann (SEAI) chun cuidiú le maoiniú na ngrianphainéal.

Mínigh an téarma deontas.

- (iii) Tá sé beartaithe ag Ó Cadáin Teo. a gcuid táirgí a easpórtáil chuig an Ríocht Aontaithe (RA) agus chuig an Aontas Eorpach (AE).
Tabhair breac-chuntas ar **dhá** bhuntáiste a bhaineann gnólachtaí Éireannacha as an Trádáil Idirnáisiúnta.

1.
2.

Ceist 18

(a) Cónaíonn Caoimhín lena thuismitheoirí in loma i gContae Laoise. D'éirigh leis sa scrúdú tiomána le déanaí agus cheannaigh sé carr. Tá sé ag féachaint anois ar na roghanna atá aige maidir le mótaráras a fháil.

(i) Léigh na sainmhínithe seo a leanas ar roinnt de phrionsabail an árachais.

	Míniú
A	Ní féidir brabús a dhéanamh as árachas
B	Nuair a bhíonn an riosca céanna faoi árachas ag níos mó ná árachóir amháin, déanann siad an costas ar aon éileamh a roinnt eatarthu
C	Nuair a dhéantar iarratas ar árachas, ní mór gach fíric ábhartha a bhaineann leis an bpolasaí a nochtadh

Cuir A, B agus C sa bhosca ceart thíos chun na sainmhínithe thuas a mheaitseáil leis an bprionsabal árachais ceart.

Meon lánmhaith	Slánaíocht	Ranníocaíocht

Tá Caoimhín ag déanamh taighde ar pholasaithe éagsúla árachais i gcomhair cairr.

(ii) Tabhair breac-chuntas ar mhodh taighde **amháin** a d'fhéadfadh Caoimhín a úsáid chun an luachan is fearr a fháil ar pholasaí árachais.

(iii) Bunaithe ar do fhreagra thuas, cuir in iúl le tic (✓) cé acu atá an modh sin ina shampla de thaighde príomhúil nó de thaighde tánaisteach, agus tabhair cúis le do fhreagra.

Taighde príomhúil		Taighde tánaisteach	
Cúis			

- (iv) Tabhair breac-chuntas ar fhreagracht **amháin** atá ar Chaoimhín mar thomhaltóir agus é ag cuardach árachais.

- (v) Cheannaigh Caoimhín árachas cuimsitheach, a raibh €500 mar bharrachas an pholasaí air. Ar an drochuair, bhí timpiste ag Caoimhín agus rinneadh luach €2,500 de dhochar dá charr.

Agus an bosca thíos á úsáid agat, ríomh cé mhéad cúitimh a gheobhaidh Caoimhín óna chuideachta árachais. Taispeáin an obair a dhéanann tú.

Obair:	Freagra: €
--------	---------------

- (vi) Déan cur síos ar an tslí a rachaidh an t-éileamh sin i bhfeidhm ar phréimh árachais Chaoimhín an bhliain seo chugainn.

- (b) Thosaigh Caoimhín i bpost nua mar ábhar cuntasóra. Is é €32,000 in aghaidh na bliana an tuarastal atá aige. Is trí Paypath a íoctar é, agus uair sa mhí a chuirtear an íocaíocht go díreach isteach ina chuntas reatha bainc.

- (i) Cuir tic (✓) a chur sa bhosca ceart chun a thaispeáint cé acu fíor nó bréagach atá na ráitis seo a leanas.

Ráiteas	Fíor	Bréagach
Is é is tuarastal ann ná méid seasta airgid a fhaigheann fostaí		
Dá mhéad uaireanta a oibríonn fostaí, is ea is mó pá a fhaigheann an fostaí sin		

- (ii) Tabhair breac-chuntas ar **dhá** bhuntáiste a bhaineann Caoimhín as Paypath.

1.
2.

- (iii) Tá Caoimhín ag obair ón mbaile. Sainithin **dhá** fhreagracht atá air i leith a fhostóra.

1.
2.

(c) Agus ioncam seasta ag Caoimhín anois, tá sé beartaithe aige tosú ar airgead a choigilt.

(i) Déan liosta de **thrí** chúis le hairgead a choigilt.

1.
2.
3.

(ii) Tá ús a shaothraítear ar choigilteas faoi réir CCÚT (DIRT i mBéarla). Céard dó a seasann CCÚT?

C_____	C_____	Ú_____	T_____
--------	--------	--------	--------

(iii) Tá sé beartaithe ag Caoimhín €8,000 a choigilt i mbliana. Bailíonn sé eolas faoi dhá áit a bhféadfadh sé airgead a choigilt agus seo é an t-eolas sin.

An Post

Ráta coigiltis 3%
Gan CCÚT

Banc tráchtála

Ráta coigiltis 4%
CCÚT 33%

Agus an t-eolas thuas á úsáid agat, ríomh an t-ús a gheobhaidh sé i gcás gach ceann de na roghanna **agus** ríomh an luach iomlán ar choigilteas Chaoimhín i ndiaidh bliain amháin.

An Post	Banc Tráchtála
Obair:	Obair:
An tÚs a fuarthas: €	An tÚs a fuarthas: €
An Coigilteas iomlán: €	An Coigilteas iomlán: €

Spás breise scríbhneoireachta do **Roinn B**.
Lipéadaigh gach píosa oibre go soiléir le huimhir na ceiste agus leis an gcuid den cheist.

[illegible]

Spás breise scríbhneoireachta do **Roinn B**.
Lipéadaigh gach píosa oibre go soiléir le huimhir na ceiste agus leis an gcuid den cheist.

[illegible]

Spás breise scríbhneoireachta do **Roinn B**.
Lipéadaigh gach píosa oibre go soiléir le huimhir na ceiste agus leis an gcuid den cheist.

[illegible]

Spás breise scríbhneoireachta do **Roinn B**.
Lipéadaigh gach píosa oibre go soiléir le huimhir na ceiste agus leis an gcuid den cheist.

[illegible]

Buíochas

Íomhánna

Leathanach 5 www.mealsonwheelsnetwork.ie

Leathanach 10 www.irishtimes.ie Nollaig 2021

Leathanach 23 www.anpost.com

Ná scríobh ar an leathanach seo

Fógra cóipchirt

D'fhéadfadh sé go bhfuil téacsanna nó íomhánna sa scrúdpháipéar seo nach é Coimisiún na Scrúduithe Stáit úinéir an chóipchirt ina leith, agus d'fhéadfadh sé gur athchóiríodh iad, chun críche measúnaithe, gan cead na n-údar a fháil roimh ré. Ullmhaíodh an scrúdpháipéar seo de réir Alt 53(5) den *Acht um Chóipcheart agus Cearta Gaolmhara, 2000*. Ní údaraítear aon úsáid dá éis chun aon chríoch ach amháin chun na críche dá bhfuil sé beartaithe. Ní ghlacann an Coimisiún aon dliteanas as sárú ar bith ar chearta tríú páirtí a eascraíonn as dáileadh nó úsáid neamhúdaraíthe an scrúdpháipéir seo.

Scrúdú Deiridh na Sraithe Sóisearaí – Comhleibhéal

Staidéar Gnó

Dé Luain 13 Meitheamh 2022

Tráthnóna 1:30 - 3:30